ĽUBOMÍR
POLAŠČÍN

MARŽA Z KRVI

TRILER O UKRADNUTÝCH MINÚTACH

ĽUBOMÍR POLAŠČÍN

Marža z krvi

TRILER O UKRADNUTÝCH MINÚTACH

1. slovenské vydanie · Bratislava 2026

Dokáže nezávislý nefrológ odhaliť korporátno-štátny dialyzačný systém, ktorý mení pacientov na finančnú zátaž, skôr než ten systém zničí jeho aj všetkých, ktorí mu pomáhajú?

Obsah

Autorské práva a právne vyhlásenie 6
Krátky abstrakt 9
Postavy 10
Prológ 14
Kapitola 1: Severograd 21
Kapitola 2: Ponuka 37
Kapitola 3: Lena odchádza 50
Kapitola 4: Posledná klinika 63
Kapitola 5: Úmrtný list 80
Kapitola 6: Odliv 95
Kapitola 7: Skrátený čas 110
Kapitola 8: Ministerská medicína 126
Kapitola 9: Audit 141
Kapitola 10: Očierňovanie 154
Kapitola 11: Účtovná kniha 168
Kapitola 12: Varovanie 188
Kapitola 13: Hora 205
Kapitola 14: Samit 219
Kapitola 15: Odhalenie 234
Kapitola 16: Dozvuky 250
Kapitola 17: Súd 266
Kapitola 18: Ranná zmena 283
Epilóg 291

O autorovi 297

Autorské práva a právne vyhlásenie

Copyright © 2026 MUDr. Ľubomír Polaščín.

Vydavateľ pôvodného vydania: MUDr. Ľubomír Polaščín - Nephroctor, Bratislava, IČO 57646856, DIČ 1047524401.

Vydavateľ nového elektronického vydania: Mgr. Tomáš Zahradníček - TZ-one, 2026.

Všetky práva vyhradené

Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie rozmnožovať, ukladať do vyhľadávacích systémov ani šíriť v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami, elektronicky, mechanicky, fotokopírovaním, nahrávaním, skenovaním či inak, bez predchádzajúceho písomného súhlasu nositeľa autorských práv. Výnimkou sú krátke citácie v recenziách a vedeckých prácach a iné použitie, ktoré pripúšťa platný autorský zákon.

To zahŕňa okrem iného právo na vyhotovenie rozmnoženiny, verejné rozširovanie, verejné vystavenie, adaptáciu, preklad, výrobu audioknihy, dramatické, filmové a televízne spracovanie a digitálne vydanie vo všetkých jazykoch a na všetkých územiach.

Poznámka k vydaniu

Prvé slovenské vydanie, Bratislava 2026.

Dátum poslednej revízie: 10. 11. 2026.

Použitie umelej inteligencie

Knihu napísal autor. Nástroj umelej inteligencie Claude (Anthropic) slúžil len na jazykovú korektúru a kontrolu konzistencie textu. Ilustrácie a výtvarný návrh obálky vznikli v nástroji Canva pomocou generatívnej umelej inteligencie podľa zadania a výberu autora.

Vyhlásenie o fikcii

Toto dielo je fikcia. Mená, postavy, podniky, organizácie, miesta, udalosti, dialógy a príhody sú buď výplodom autorovej predstavivosti, alebo sú použité vo fiktívnom kontexte. Akákoľvek

podobnosť so skutočnými osobami, živými či mŕtvymi, alebo so skutočnými udalosťami, inštitúciami, spoločnosťami či lokalitami je čisto náhodná alebo ide o beletrizované spracovanie na literárne účely.

Ak román zobrazuje realistické prostredie, zdravotnícke zariadenia, politické štruktúry, právne procesy alebo fungovanie inštitúcií, tieto prvky sú súčasťou fiktívneho rozprávania a nemožno ich chápať ako faktické tvrdenia o akejkoľvek konkrétnej skutočnej osobe, spoločnosti, klinike, nemocnici, orgáne verejnej moci alebo inom subjekte, ak autor na inom mieste výslovne neuvádza inak.

Medicínske vyhlásenie

Tento román môže obsahovať medicínske témy, terminológiu, postupy a opisy vychádzajúce zo skutočných klinických poznatkov. Nie je však učebnicou medicíny, klinickou príručkou ani zdrojom lekárskych rád. Nič z tejto knihy nemožno použiť ako podklad na diagnostiku, liečbu, manažment pacienta, rozhodovanie v núdzových situáciách ani na akýkoľvek iný zdravotnícky účel.

Pri akomkoľvek ochorení, príznaku, liečbe alebo núdzovej situácii sa má čitateľ vždy obrátiť na kvalifikovaného lekára alebo iného zdravotníckeho pracovníka s príslušným oprávnením.

Právne a profesijné vyhlásenie

Akékoľvek úvahy alebo zobrazenia právnych, regulačných, politických, etických alebo administratívnych otázok sú podané výlučne v kontexte fikcie a všeobecného naratívneho realizmu. Nič v tejto knihe nepredstavuje právnu radu, regulačné usmernenie ani odborné poradenstvo akéhokoľvek druhu.

Vylúčenie zodpovednosti

Autor ani vydavateľ nenesú zodpovednosť za akúkoľvek stratu, ujmu, záväzok, škodu alebo riziko, či už osobnej, zdravotnej, právnej, finančnej alebo inej povahy, ktoré môžu priamo alebo nepriamo vzniknúť z použitia, výkladu alebo zneužitia akýchkoľvek informácií, myšlienok, postupov, názorov alebo naratívneho obsahu tejto knihy.

Vyhlásenie o duševnom vlastníctve

Názov, text, pôvodné postavy, prvky deja, naratívna štruktúra a všetok pôvodný materiál tohto diela sú chránené autorským právom a ďalšími platnými predpismi o duševnom vlastníctve.

Neoprávnené kopírovanie, šírenie, nahrávanie na internet, zdieľanie súborov, automatizované sťahovanie obsahu (scraping), strojové spracovanie na účely komerčného opätovného použitia alebo vytváranie odvodených diel bez súhlasu môže byť porušením platných právnych predpisov.

Vyhlásenie o ochranných známkach

Všetky ochranné známky, známky služieb, obchodné mená, názvy výrobkov alebo názvy spoločností uvedené v tejto knihe sú majetkom príslušných vlastníkov. Ich prípadné použitie v tomto diele slúži výlučne na identifikačné, referenčné alebo fiktívne účely a neznamená podporu, sponzorstvo, prepojenie ani schválenie zo strany ich vlastníkov.

Práva a povolenia

So žiadosťami o povolenia, vedľajšie práva, prekladové práva, mediálne práva alebo s inými licenčnými otázkami sa obracajte na:

MUDr. Ľubomír Polaščín

Web: https://polascin.net/ a https://nephroctor.com/

Poznámka k menu autora

MUDr. Ľubomír Polaščín píše niekedy aj pod literárnym menom Walter Kyo Csoelle.

Antipirátska doložka

Kupujte, požičiavajte si alebo sťahujte len autorizované vydania. Ak ste túto knihu získali z neautorizovaného zdroja, kópiu, prosím, vymažte alebo zničte a zaobstarajte si legitímne vydanie. Podporou autorizovaných vydaní pomáhate nezávislým autorom a vydavateľom prežiť.

Pôvodné vydanie: MUDr. Ľubomír Polaščín - Nephroctor
ISBN 978-80-570-8830-1 (brožovaná väzba)
ISBN 978-80-570-8831-8 (PDF)
ISBN 978-80-570-8832-5 (EPUB)

Nové elektronické vydanie: Mgr. Tomáš Zahradníček - TZ-one
ISBN 978-80-7539-346-3 (PDF)
ISBN 978-80-7539-345-6 (EPUB)

Krátky abstrakt

V priemyselnom meste Severograd vedie doktor Andrej Varga malú dialyzačnú kliniku, kde sa čas, poctivosť aj prežitie merajú v minútach. Keď sa preložení pacienti začnú vracať z mocnej súkromnej siete v horšom stave, než naznačujú ich záznamy, Andrej narazí na vzorec, ktorý siaha ďaleko za obyčajnú nedbanlivosť. Sestra, ktorá systém pozná zvnútra, riskuje všetko, keď prehovorí. Novinárka ide po dôkazoch. Okolo nich sú rodiny, personál a pacienti uviaznutí medzi tým, čo žiada medicína, a tým, čo si inštitúcie môžu dovoliť priznať. *Marža z krvi* je medicínsky a politický triler o dialýze, korupcii, kompromitovanom jazyku a neústupnej morálnej povinnosti starať sa.

Postavy

Ústredné postavy

MUDr. Andrej Varga: Nefrológ a riaditeľ kliniky v Severograde. Precízny, tvrdohlavý a hlboko oddaný starostlivosti o pacientov.

Mira Nováková: Investigatívna novinárka, ktorej reportáže pomáhajú vyniesť pravdu na verejnosť.

Lena Kovácsová: Sestra vo VitaCorp Východ, ktorá sa stane oznamovateľkou, keď na vlastné oči uvidí systémové poškodzovanie pacientov.

Boris Dragović: Vrcholový manažér VitaCorpu, uhladený, strategický a nebezpečný.

Dragan Kostov: Minister zdravotníctva spätý s politickou stránkou škandálu.

Petra Ilievová: Úradníčka ministerstva zovretá medzi lojalitou, pudom sebazáchovy a svedomím.

Klinika Severograd

Milena Petrovićová: Staršia sestra, ktorej Andrej dôveruje najviac, disciplinovaná, bystrá a neochvejná pod tlakom.

Ivan Horák: Technik kliniky, ktorý udržiava starnúce prístroje pri živote zručnosťou, nedôverčivosťou a tvrdohlavosťou.

Mila Savićová: Mladšia sestra na klinike, pozorná, schopná a udalosťami čoraz viac zocelená.

Pacienti a rodiny

Emil Novák: Dialyzovaný pacient, ktorého prípad patrí k morálnym a vyšetrovacím ťažiskám románu.

Danica Nováková: Emilova manželka, ktorej záznamy poslúžia ako svedectvo.

Ivana Krešáková: Dlhoročná pacientka Andrejovej kliniky, ostrá na jazyk a vnímavá.

Pavle Djurić: Dialyzovaný pacient, skeptický, podráždený a často všímavejší, než sa zdá.

Štefan Molnár: Pacient kliniky v Severograde, úzkostný a zraniteľný voči zmenám v systéme.

Rudolf Belen: Preložený pacient, ktorý prichádza na Andrejovu kliniku v nebezpečnom stave.

Lenka Belenová: Rudolfova dcéra, vystrašená, no odhodlaná bojovať za otca.

Petar Lazić: Ďalší preložený pacient, ktorého stav prehlbuje Andrejove podozrenia.

Marija Beňová: Bývalá pacientka Andrejovej kliniky, ktorej stav sa po preložení zhorší a vyvolá zásadné otázky.

Elena Beňová: Marijina dcéra, ktorá po matkinej smrti hľadá odpovede.

Pani Šarka Benešová: Pacientka vo VitaCorp Východ, ktorá si všíma viac, než by personálu bolo milé.

Ana Vukićová: Pacientka, ktorej stav sa zhoršuje a zapadá do vynárajúceho sa vzorca.

Zdenka Tóthová: Pacientka, ktorej záznamy odhaľujú znepokojivé nezrovnalosti.

Branko: Pacient Andrejovej kliniky, priamy a praktický.

Pani Černá: Staršia pacientka kliniky, priamočiara, skeptická a s jasným pohľadom na vec.

Michail: Mladší pacient, ktorého zraniteľnosť neustále pripomína ľudskú cenu príbehu.

Michailova teta: Príbuzná, ktorá sa ho zastáva a snaží sa pochopiť, čo mu urobili.

VitaCorp a jeho sieť

MUDr. Marek Sidor: Medicínsky riaditeľ VitaCorp Východ, elegantný v reči a vyhýbavý, keď príde na zodpovednosť.

Jolana Vesková: Vrchná sestra vo VitaCorp Východ, ktorá na oddelení presadzuje priority inštitúcie.

Marko Jovan: Pobočník Borisa Dragovića, diskrétny a nenápadne hrozivý.

Tomáš Belić: Regionálny finančný riaditeľ VitaCorpu, majster procedurálneho nátlaku.

Tomáš Heller: Technik vo VitaCorp Východ, ktorý vidí viac, než hovorí.

Jana Moleková: Sestra vo VitaCorp Východ a jedna z tých, ktorých zovrel strach vládnuci v systéme.

Eliška: Právnička VitaCorpu zapojená do tlmenia krízy.

Rudić: Človek VitaCorpu spätý s vnútornou kontrolou a hasením požiarov.

Médiá, právo a vyšetrovanie

Tomáš Hrubý: Editor Miry Novákovej, praktický, obozretný a v búrke užitočný.

Davor Šesták: Reportér, ktorého dôsledné spravodajstvo pomáha ustáliť verejný obraz udalostí.

Goran Petrov: Okresný posudzovateľ sťažností zapojený do administratívneho reťazca, ktorý mení ujmu na úradný postup.

Sava Knez: Advokát, ktorý pripravuje svedkov a vedie prípad.

Marić: Správny právnik, ktorý pomáha Andrejovi brániť kliniku.

Vesna Haliková: Obhajkyňa, ktorá presne mieri na dôveryhodnosť svedkov.

Miroslav Antić: Advokát Borisa Dragovića, uhladený a mimoriadne zručný v zužovaní pravdy na pochybnosť.

Ďalšie významné postavy

Právny poradca komisie: Právnik parlamentnej zdravotníckej komisie, ktorý koordinuje zabezpečenie záznamov a kroky vyšetrovania.

Rôzni okresní úradníci, prokurátori, posudzovatelia, inšpektori, pracovníci prevozu a pacienti: Širšia ľudská mašinéria, ktorou sa škandál šíri, zasekáva a prežíva.

Prológ

Chýbajúcu polhodinu si v Severograde nevšimol nikto okrem tela.

Mesto vtedy už po okrajoch tmavlo, továrne vydychovali do zimného vzduchu pomalý oranžový dych a ulice sa leskli dažďom, ktorý sa nevedel rozhodnúť, či sa má zmeniť na ľad. Vo VitaCorp Východ ešte svietila vstupná hala. Sklenené priečelie odrážalo svetlá parkoviska a modré logo nad vchodom tak čisto, že budova vyzerala skôr ako prísľub než ako klinika.

Vnútri sa končila posledná zmena.

Emil Novák sedel v dialyzačnom kresle, deku mal cez kolená poskladanú až priveľmi úhľadne a v tvári slabý, zmätený výraz muža, ktorého vyčerpanie predbehlo dôstojnosť. Mal šesťdesiatštyri rokov a zmäknuté ruky človeka, ktorý kedysi dvíhal ťažšie veci, než by mu telo dnes dovolilo. Ešte v ňom bola voda. Bolo to vidieť na lesku pokožky, na miernom napätí pri koreni krku, na tom, ako dýchal, akoby vzduch zdražel.

Na stene odpočítavali hodiny sedenia k číslu, ktoré by upokojilo každého, kto by ho čítal z chodby.

Nie správne číslo. Dosť blízke, aby prešlo.

Sestra ho odpájala unavenými, opatrnými rukami. Do očí sa mu dlho nepozrela. Ľudia na takýchto miestach sa naučili šetriť aj úprimnosťou.

„Hotovo?“ spýtal sa Emil.

„Áno,“ povedala.

Otočil hlavu k nástenným hodinám. Prepočet mu dochádzal pomaly.

„Už?“

Sestra mu upravila náplasť nad miestami vpichu a povedala, aby si doma oddýchol. Hlas mala láskavý. Láskavosť nebola vždy to isté ako ochrana.

Keď vstal, miestnosť sa pod ním čudne pohla, nie že by sa krútila, len ustúpila o pol kroka ďalej, než mala. Oprel sa rukou o operadlo kresla, kým slabosť nepoľavila natoľko, aby sa dala nazvať obyčajnou. V čakárni už stál vodič prevozu s kľúčmi v ruke, netrpezlivý a profesionálne prázdny ako muži, ktorých platia za trasu, nie za následky.

Vodič si Emila premeral jediným pohľadom a spýtal sa: „Ste v poriadku?“

Emil prikývol, lebo pacienti často prikyvovali, keď jedinou inou možnosťou bolo zdržanie.

Vonku dážď zhustol. Sanitka páchla mokrou gumou, starými bundami a dezinfekciou nastriekanou na čosi ešte staršie. Emil sedel pri okne a díval sa, ako mesto uteká okolo v rozmazaných žltých odrazoch: zatvárajúce sa stánky, trolejové drôty električiek chvejúce sa v tme, žena ťahajúca nákupný vozík cez mláku, ktorá sa leskla čierno ako olej. Každá zákruta zatlačila ťažobu v hrudi do nového uhla.

Zavrel oči.

Keď ich opäť otvoril, už boli v jeho štvrti.

Doma bola jeho žena Danica ešte v zástere.

Otvorila dvere skôr, než k nim celkom došiel, akoby čakala v predsieni na zvuk výťahu. Prvý pohľad jej nepadol na jeho tvár, ale na hodiny nad kuchynskými dverami. Aj to ju naučila choroba. Najprv čas. Potom koža. Potom reč.

„Prišiel si skoro," povedala.

„Premávka," odvetil.

Takéto lži hovorili chorí ľudia v mene inštitúcií, sčasti zo zvyku, sčasti z hanby, sčasti preto, že dokázať opak si žiadalo silu, ktorej už nemali nazvyš.

Danica mu pomohla z kabáta. Emil bol chladnejší, než mal byť. Ruky mal ľahké a prázdne, zvyšok tela nie. Sedel za kuchynským stolom, kým zohrievala polievku, ktorá nemala byť taká slaná, a obaja to vedeli. Vedľa chlebníka ležal malý linajkový zošit, do ktorého si pred mesiacmi začala zapisovať časy odchodov, časy návratov, hmotnosti, zlé noci, kŕče, závraty, hodiny, keď sa mu dýchanie zdrsnilo. Nezačala si ho viesť ako dôkaz. Manželky spočiatku v takýchto pojmoch nerozmýšľali. Robili to preto, že si niekto musel pamätať, čo systémy radšej zahladili.

Teraz zošit otvorila a zapísala čas.

„Bola to celá dialýza?" spýtala sa a ani nezdvihla hlavu.

Emil si s námahou stiahol jednu topánku.

„Myslím, že áno."

„Myslíš."

Vtedy sa na ňu pozrel a niečo v jej tvári ho prinútilo odpovedať úprimnejšie.

„Možno kratšia."

„O koľko kratšia?"

„Neviem."

To bola pravda. Telo poznalo rozdiel lepšie než trvanie.

Ochutnal polievku a lyžicu odložil. „Cítim sa zvláštne."

Danica bola pri ňom okamžite. „Ako zvláštne?"

Hľadal slová a našiel iba to jediné, ktoré použil už predtým.

„Ľahko."

Dotkla sa mu čela, potom pleca, potom boku krku, akoby ruky ešte dokázali roztriediť to, čo inštitúcie rozmazali. Pokožku mal chladnú. Dýchanie mal zlé. Nie dosť dramatické pre televíziu. Dosť zlé pre manželstvo.

Medzitým na klinike prístroj už dohovoril.

Hadičky odstránili, stanicu utreli a pripravili ju pre ďalšieho pacienta. Na termináli pri pulte sestier zostal pod žiarivkovým svetlom otvorený záznam o liečbe. Čas začiatku. Čas konca. Spracovaný objem. Tolerancia. Pole na poznámky.

Kurzor blikal.

Sestra, ktorá tam stála, hľadela na obrazovku o sekundu dlhšie, než úloha vyžadovala. Potom zadala jazyk, ktorý mala k dispozícii.

Liečba bola tolerovaná s očakávanou únavou.

Klinická variabilita v rámci chronického východiskového stavu.

Doprava koordinovaná.

Inde v systéme, vyššie a ďalej od samotného kresla, čakali v rozbaľovacích ponukách iné slová, ktoré robili z ľudského trápenia logistiku.

Rodinné trenie.

Variabilita zvládnuteľná.

Dopravný nesúlad.

Obava o pokračovanie.

Záznamy sa uzavreli. Jednotka splnila cieľ.

O 1.13 sa Emil v posteli prebudil, lebo ležať naplocho už nebolo možné.

Danica ho našla opretého o čelo postele, jednu ruku mal pritlačenú k hrudi, akoby sa niečo vnútri dalo udržať na mieste silou. Dych mu teraz vychádzal v plytkých pokusoch. Na spánkoch mal pot.

„Ideme do nemocnice," povedala.

Pokúsil sa namietať. Pacienti si vždy všetko spočítali skôr, než to bolo dovolené rodinám.

„Je uprostred noci."

„Áno."

„Zase máme dialýzu..."

„Ideme."

Keď prišla sanitka, kuchynský zošit ešte stále ležal otvorený na stole.

Záchranár kládol rutinné otázky v úspornom rytme mužov, ktorí sa naučili prechádzať strachom bez toho, aby sa ním v každej izbe nakazili. Chronické ochorenia. Lieky. Posledná dialýza. Bolesť na hrudi. Horúčka. Danica odpovedala a zároveň siahala po dokladoch. Emil sedel na okraji stoličky v napoly oblečenom kabáte, sivý v tvári, a dýchal, akoby každý nádych musel osobitne vyjednávať s tým ďalším.

V sanitke siréna zaznela iba raz a potom stíchla. Cesty boli také prázdne, že nebolo koho presviedčať.

V okresnej nemocnici mladý lekár prezrel papiere, posluchom vyšetril pľúca a indikoval odbery krvi, zobrazovacie vyšetrenie a urgentné zhodnotenie. Jazyk tam bol iný: menej uhladený, útržkovitejší, bližší telu, lebo mal menej času skrývať sa pred ním. Prevodnenie. Respiračná tieseň. Možná nedostatočná posledná dialýza. Pozorne sledovať.

Možná.

Spočiatku vždy iba možná.

Nad ránom sedela Danica sama na chodbe pred akútnym oddelením a oboma rukami zvierala papierový pohár, z ktorého sa zabudla napiť. Automat na nápoje hučal. Kdesi hrkotal po dlaždiciach vozík upratovačky. Nemocničné okná odrážali iba svetlo žiariviek a jej schúlenú postavu.

Na stoličke vedľa nej ležal Emilov spis, jeho peňaženka a malý linajkový zošit.

Otvorila ho a pozrela sa na posledné tri týždne.

Časy odchodov.

Časy návratov.

Dni, keď sa vrátil domov opuchnutejší, než mal byť.

Dni, keď povedal, že skončili skôr.

Dni, keď nepovedal nič, lebo povedať to bolo ťažké.

O 6.40 za ňou vyšiel lekár.

Tvár si už vopred usporiadal do opatrnej neutrality, ktorú si ľudia mýlili s profesionalitou, keď sa čakalo, že zvyšok urobí žiaľ. Najprv použil všeobecné slová. Komplikácie. Chronické ochorenie. Nestabilita. Hovoril presne natoľko, aby sa to dalo obhájiť, a hmlisto natoľko, aby sa nebolo čoho chytiť.

Danica počúvala a neprerušovala ho.

Keď skončil, položila jedinú otázku.

„Ako môže liečba, ktorá má človeka udržať pri živote, posielať ho domov zakaždým o niečo horšieho?“

Lekár, úprimný a unavený, neodpovedal hneď.

Sú chvíle, keď sa inštitúcie neprezradia krutosťou, ale tvarom svojho mlčania.

Za ním, cez sklenenú výplň vo dverách oddelenia, videla sestru, ako nastavuje monitor, ktorý už nebolo treba nastavovať.

Vonku sa nad Severogradom začínalo brieždiť.

Mesto vyzeralo tak ako vždy v tú hodinu: nízky dym, mokrý betón, trolejové drôty, strechy tmavé od dažďa. Úprimné v pološere. Dňom ešte neodpustené.

Do popoludnia, ak všetko pôjde ako zvyčajne, budú papiere v poriadku.

Smrť, ak príde, bude očakávaná.

Sedenia budú zaznamenané.

Časy zmäknú.

Škoda sa rozptýli do jazyka.

Iba krv si uchovala prvú pravdivú výpoveď, a krv nesvedčí dlho.

Pred úsvitom patril Severograd dymu.

KAPITOLA 1

Severograd

Pred úsvitom patril Severograd dymu.

Ležal nad mestom v nízkych pásoch, ktoré zachytávali oranžové svetlo pouličných lámp a držali ho pri zemi, akoby aj svetlo bolo unavené a rozhodlo sa nevstávať. Andrej Varga šiel priemyselnou štvrťou s kúrením pusteným naslabo a s čelným sklom pokrytým šmuhami jemného špinavého dažďa, ktorý sa nikdy celkom nestal snehom. Mokrý asfalt odrážal komíny, trolejové drôty a sem-tam žlté okno v robotníckych bytovkách. Chemička na východnom okraji mesta už začala ranné vydychovanie. Oceliareň sa nezastavovala nikdy.

Severograd vyzeral napoly nedostavaný a napoly vyhorený, akoby ho začali stavať muži, ktorí verili v trvácnosť, a dokončili muži, ktorí v ňu neverili. Za dňa sa škody splošťovali do rutiny. V tme bolo mesto úprimné.

Touto trasou jazdil už pätnásť rokov. Stále spomaľoval na tom istom priecestí, kde koľajnice pretínali cestu a podvozok sa prehupol. Stále sa automaticky pozeral na pekáreň pri električkovej zastávke, či už opravili bočnú roletu. Neopravili. Stále si všímal, ktoré okná svietia vo veži oproti autobusovému depu, tých istých sedem či osem obdĺžnikov, kde ľudia vstávali tak zavčasu, ako to od nich žiadali pracovné zmeny, bolesť alebo staroba.

Minul električkové depo, potom autobusovú stanicu s popraskanou betónovou markízou, potom dlhý rad panelákov postavených v posledných desaťročiach jednej krajiny a zaplátaných pod inou. Pred trafikou stála žena vo vatovanom kabáte, s igelitkou pritlačenou k nohe, a čakala, kým sa zdvihnú rolety. Pri rieke zastavil, aby

pustil nákladiak s tlakovými fľašami medicinálneho kyslíka, a díval sa, ako sa valí cez mokrú križovatku, prirýchlo na takú cestu.

Odbočil z hlavnej a pokračoval uličkou za starým mestským skladom. Na jej konci stála klinika.

Kedysi to bola ambulantná budova textilky, potom rehabilitačná prístavba, potom niekoľko rokov nič užitočné. Teraz to bola prízemná stavba so zaplátanou omietkou, úzkymi oknami, zásobovacím vchodom, ktorý sa vo vlhku zasekával, a modrou tabuľou, ktorej rohy vybledli takmer dobiela. Dve okná žiarili spoza zarosených skiel. Žiarivka nad vchodom dvakrát zablikala, kým sa ustálila. Na parkovisku stál Milenin malý hatchback, Ivanova preliačená dodávka a minibus pre prevoz pacientov, ktorý prišiel skôr, lebo jeden vodič jazdil dve trasy.

Andrej vypol motor a chvíľu sedel v tichu, ktoré po ňom zostalo. Dážď zľahka ťukal na strechu. Na sedadle spolujazdca ležal fascikel s kópiami prepúšťacích správ o preložených pacientoch, ktoré si predošlý večer vzal domov. Neprítomne sa ho dotkol, potom siahol po taške a vystúpil.

Chlad voňal mokrým betónom, naftou a slabou kovovou príchuťou zimnej rieky.

Vnútri bolo na klinike teplejšie, ale nie svetlejšie. Svetlá na chodbe nechali svietiť cez noc, jedno na vzdialenom konci slabo blikalo. Toto miesto malo vlastný úsvit, elektrický, nie slnečný. Počul dvierka skriniek, tečúcu vodu, tiché mechanické hučanie prístrojov, ktoré sa prebúdzali jeden po druhom.

Milena Petrovićová zdvihla hlavu od pultu sestier a nepozdravila ho. Mala tmavomodrú uniformu pod sivým svetrom, okuliare na čítanie nízko na nose a výraz, ktorý si odkladala na rána, keď sa niečo pokazilo ešte pred východom slnka.

„Štvorka počas napúšťania dvakrát alarmovala," povedala.

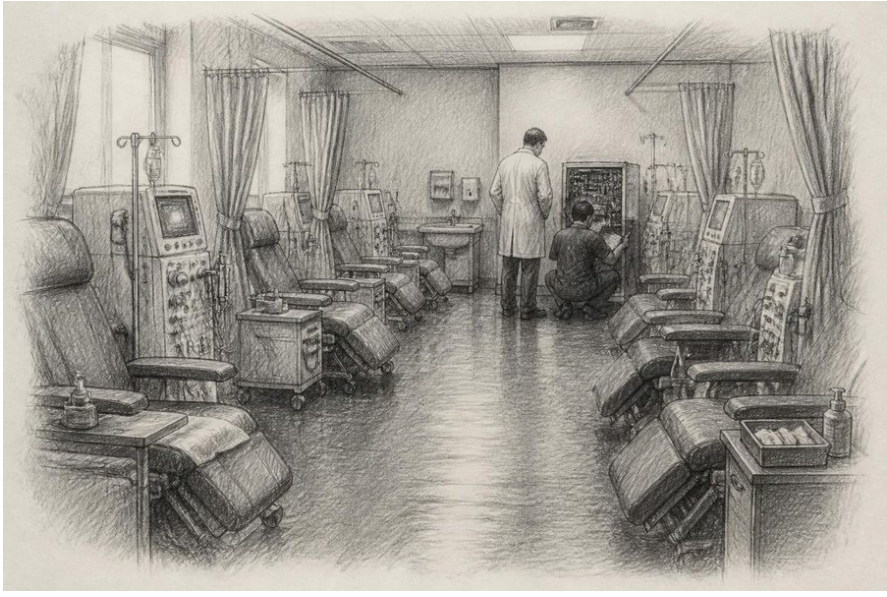
„Vzduch alebo tlak?"

„Tlak. Ivan si myslí, že snímač trucuje."

„Ivan to hovorí o všetkom."

„Hovorí to aj o vás."

Andrej si zavesil kabát v pracovni a šiel rovno do dialyzačnej sály. Osem čistých staníc natesno vedľa seba, závesy na koľajničkách, podlaha dohladka ošúchaná rokmi koliesok a dezinfekcie. V zadnom rohu čupel pri štvorke Ivan Horák s otvoreným krytom prístroja a širokými plecami zakrýval polovicu panela. Z jednej ruky mu trčal skrutkovač. V druhej držal manuál prehnutý naruby, akoby bola dokumentácia osobnou urážkou.

„Povedz mi, že to nie je tlakový snímač," povedal Andrej.

Ivan sa neobrátil. „To by som ti klamal."

„Udržíš ho v chode?"

„V chode udržím čokoľvek. Otázka je, či má byť nažive."

Andrej stál pri ňom a díval sa, ako sa čísla ustaľujú, uhýbajú, znova ustaľujú.

„Koľko dialýz na ňom včera bolo?"

„Tri. A pri všetkých troch sa správal slušne, samozrejme. Vie, kedy záleží na svedkoch."

Milena priniesla rannú podložku s rozpisom. „Dochádzajú nám aj bikarbonátové kartuše. Zásielka mala prísť včera."

„Mala," povedal Ivan.

„Volala som dvakrát," povedala Milena. „Vraj meškanie v sklade."

„V ktorom sklade?" spýtal sa Andrej.

„Nevedeli. Alebo sa tvárili, že nevedia."

Ivan opatrným tlakom nasadil konektor späť. Alarm zhasol.

„Zatiaľ," povedal.

Pri pulte sestier mala Milena už rozložený zoznam prvej zmeny. Ivana Krešáková. Pavle Djurić. Štefan Molnár. Dvaja novší pacienti. Jeden dovolenkový pacient zo severu. Celkom dolu bola rukou dopísaná neplánovaná konzultácia:

Rudolf Belen, preložený z VitaCorp Východ, dýchavičnosť, opuchy, slabosť.

Andrej poklopal prstom na meno. „Kto ho poslal?"

„Oficiálne nikto," povedala Milena. „Včera večer volala dcéra. Povedali mu, aby počkal do ďalšej dialýzy. Nemohol ležať naplocho."

„Kedy príde?"

„Už je tu."

Andrej zdvihol zrak.

„V konzultačnej miestnosti," povedala Milena. „Najprv som ho odvážila."

„Aké zlé?"

Povedala mu číslo. Odpočítal si to spamäti, bez pohľadu do karty, a cítil, že sa v ňom výsledok usádza ako studený kov.

„Dobre," povedal. „Rozbehnime sálu, potom ho pozriem."

„Tomuto sa nehovorí dobre."

„Dnes ráno áno."

Obliekol si biely plášť, hoci ho málokedy nechal na sebe dlho. V pracovni mal písací stôl, dve stoličky pre návštevy, oceľovú skriňu, umývadlo a počítač, ktorého ventilátor si nedávno osvojil suché kvílenie pripomínajúce hmyz. Radiátor pod oknom hrial buď priveľmi, alebo vôbec. Dnes ráno priveľmi, syčal ako čosi, čo sa urazilo na zimu. Na stole ležali dnešné laboratórne výsledky, oznámenie zo zdravotnej poisťovne o úhradách, ktoré ešte neotvoril, a dve nepodpísané žiadanky na materiál.

Nechal ich tam. Najprv pacienti. Papier sa vždy snažil presvedčiť ľudí o opaku.

Prví pacienti prichádzali a niesli so sebou pach dažďa, cigariet, vlny a prachu zo schodísk. Chronickí dialyzovaní pacienti sa naučili rytmus kliniky presnejšie, než sa mnohí nemocniční manažéri kedy naučili rytmus inštitúcií, ktoré riadili. Pozdravy boli krátke. Ľudia sa ešte prebúdzali. Ale oči sa k nemu dvíhali každé ráno s tou istou praktickou otázkou: Je to, čo cítim, normálne, alebo je to niečo iné?

Ivana Krešáková, sedemdesiattriročná, drobná, so širokou tvárou, prišla s palicou, ktorú v skutočnosti nepotrebovala, no odmietala sa jej vzdať, lebo podľa nej odrádzala sentimentálnych cudzích ľudí od toho, aby ju chytali pod lakeť. Ruku s fistulou natiahla skôr, než ju o to požiadal. Cievny prístup bežal pod kožou ako opracovaný kábel.

„Meškáte," povedala mu.

„Som tu skôr než vy."

„To nie je to isté."

Milena jej vzala kabát, kým sa Andrej skláňal nad prístupom. Dobrý šelest. Čisté miesto. Žiadna čerstvá infiltrácia.

„Pribrali ste?" spýtal sa.

„Kilo."

„Kilo štyristo."

Ivana sa zatvárila, akoby sa jej tá presnosť dotkla, čo bol jeden z dôvodov, prečo ju pri nej používal.

„Jedli ste polievku," povedal.

„Bol to vývar."

„Bola to soľ."

„Bola zima."

Posluchom jej vyšetril hrudník, zatlačil palcom do predkolenia, zmeral tlak a poznačil si to.

„Nevysušte ma priveľmi," povedala.

„Nikdy to nerobím."

„Minulý štvrtok ste k tomu mali blízko."

„To ste mi povedali v piatok."

„A hovorím vám to znova."

Prikývol. „Tak som správu dostal dvakrát."

Ďalší dorazil Pavle Djurić, s ťažkými plecami, bledý, s držaním tela taxikára dávno po tom, ako o taxík prišiel. Slabo páchol cigaretami, s ktorými vraj prestal.

„Prevoz prišiel o štyridsať minút neskôr," povedal. „Pešo by som bol rýchlejší."

„V tomto počasí by ste skončili v jarku."

„Aspoň by som tam bol načas."

Andrej mu zmeral tlak a vypytoval sa na chuť do jedla, kŕče, stolicu a prípadné krvácanie. Pavle odpovedal neochotne a potom povedal, čo povedať chcel.

„Kamaráta mi preložili do súkromného strediska pri obchvate. Vraj to vyzerá ako hotel. V čakárni kávovar."

„A ten kávovar odstraňuje aj ureu?" spýtal sa Andrej.

Pavle si odfrkol. „Možno keď vypijete dosť kávy."

Na trojke sledoval Štefan Molnár, ako Andrej prezerá jeho výsledky, s úzkostnou nehybnosťou muža, ktorý sa naučil báť čísel, ktoré nevidí.

Štefanov draslík bol celý mesiac nestály, lebo nikto v jeho rodine nechápal, že náklonnosť vyjadrená ovocím sa môže do polnoci zmeniť na chémiu.

„Koľko pomarančov?" spýtal sa Andrej.

„Jeden."

„A koľko naozaj?"

Štefan zaváhal. „Dva."

Milena, ktorá neďaleko napúšťala sety, zamrmlala: „Tri."

Štefan sa na ňu pozrel ako na zradkyňu. Andrej upravil predpis.

„Pán doktor," povedal Štefan ticho, kým Andrej písal, „zatvoria nás?"

Andrej nechal pohľad na karte o jeden úder srdca dlhšie, než mal. „Kto vám to povedal?"

„Bratranec chodí do toho veľkého strediska pri obchvate. Vraj sa raz budú musieť všetci presťahovať. Že je to modernejšie."

„A modernosť sa mu páči?"

Štefan sa zmohol na slabý úsmev. „Vraj majú lepšie kreslá."

„Kreslá budú asi naozaj lepšie."

„Je to pravda?“

Andrej cvakol perom. „Dnes ste tu. Dnes vám urobíme celú dialýzu. To je pravda.“

Štefan prikývol, ale nie preto, že by ho to upokojilo.

Ranná vizita na dialýze sa nepodobala na vizity, aké si predstavovali iní lekári. Žiadny divadelný sprievod, žiadny hlúčik pri nohách postele, žiadne vyhlásenia hodné chodieb. Boli tu hmotnosti, tlaky, pľúca, miesta prístupu, ruky, tváre, útržky rozhovorov a neprestajná povinnosť všimnúť si, čo sa zmenilo od poslednej chvíle, keď človek sedel v kresle. Na kilograme mohlo záležať. Na dvoch vynechaných hodinách mohlo záležať. Deka navyše, opuchnutý členok, dlhšia pauza pred vstávaním, čokoľvek z toho mohlo byť viditeľným okrajom zlyhania, ktoré neskôr premenujú na čosi administratívne.

Sála sa usadila do pracovného rytmu. Alarmy prístrojov sa ozývali, kontrolovali, tíšili a znova kontrolovali. Sety sa plnili tmavou krvou, potom jasnejšou. Kreslá sa sklápali. Deky sa rozkladali cez kolená. Na televízore zavesenom vysoko v rohu hovorili ranné správy veselým tónom o cenách palív a ministerských návštevách. Nikto ich nepočúval.

Toto bola jediná hodina, keď Andrej občas cítil, že klinika zvíťazila, ak nie nad väčším svetom, tak aspoň nad svojím dnešným dňom. Pacienti sedeli v kreslách. Vitálne funkcie boli zmerané. Prístupy fungovali. Liečba sa začala. Ak nikto neklamal a nič nezlyhalo, dala sa chémia za štyri hodiny poctivo napraviť.

Len toľko medicína spočiatku sľubovala. Nie záchranu. Nápravu.

Potom šiel do konzultačnej miestnosti.

Rudolf Belen sedel na vyšetrovacom kresle predklonený, s oboma rukami zapretými o stehná, akoby ho vystretie chrbta malo stáť vzduch, ktorý nemal. Mal šesťdesiatosem rokov, kedysi bol údržbárom na železnici a trpel chronickým ochorením obličiek z cukrovky a vysokého tlaku, ktoré sa už dávno zmenilo na závislosť od prístroja. Andrej si ho matne pamätal spred rokov, kým ho zmeny v poisťovniach a regionálne zmluvy nepresunuli do systému iného poskytovateľa.

Dcéra stála pri okne a zvierala fascikel tak pevne, že sa jej pod prstami prehol kartónový okraj.

„Pán doktor,“ povedala a hneď sa vzpriamila. „Ďakujem, že ste ho prijali.“

Andrej prikývol a šiel najprv k Rudolfovi. Opuchnutá tvár. Viditeľné krčné žily. Plytké dýchanie. Členok zhrubnutý tekutinou nad lacnými topánkami stmavnutými od dažďa. Pach urémie ešte nebol silný, ale človek si ho už vedel predstaviť.

„Pán Belen," povedal Andrej, „pozrite sa na mňa."

Muž sa pozrel.

„Kedy ste mali poslednú dialýzu?"

„V utorok."

„Dnes je piatok."

„Presunuli mu ju," povedala dcéra rýchlo. „Vraj kvôli reorganizácii dopravy a prideľovaniu prístrojov. Včera im potom zavolal, že nemôže poriadne dýchať, a oni mu povedali, aby prišiel v pondelok, ak z toho nebude akútny stav."

„Je to akútny stav," povedal Andrej.

Vzal od nej okopírované listy a prebehol ich očami. Uvedené trvanie dialýz: štyri hodiny, štyri hodiny, tri a pol hodiny, štyri hodiny. Dátumy však boli nepravidelné a zmeny hmotnosti nesedeli so zaznamenanou ultrafiltráciou. Jeden výsledok draslíka chýbal celkom. Ošetrovateľský záznam z minulého týždňa opisoval **distres pacienta v súvislosti s problémami adherencie** jazykom tak uhladeným, že ho podráždil na prvý pohľad.

„Dokončil všetky dialýzy?" spýtal sa Andrej.

Rudolf sa zamračil. „Niekedy skončia skôr. Kvôli prevozu. Alebo keď čakajú ďalší."

„O koľko skôr?"

Muž stočil pohľad k dcére, zahanbený, že je nespoľahlivým svedkom vlastnej liečby.

„O polhodinu. Niekedy viac," povedala. „Raz vraj skoro o hodinu."

Andrej odložil papiere veľmi opatrne.

„Milena."

Objavila sa vo dverách takmer okamžite. Nevedel, či čakala nablízku, alebo či ju dlhá prax jednoducho naučila počuť zmenu v jeho hlase.

„Môžeme otvoriť šestku?"

„Pre neho?"

„Hneď."

Krátko pozrela na Rudolfa a prikývla. „Dovolenkového pacienta presuniem na druhú zmenu."

„Presuňte ho.“

Dcéra vydýchla tak prudko, že to znelo takmer ako vzlyk.

„Neberieme ho z láskavosti,“ povedal jej Andrej. „Potrebuje liečbu.“

Znova Rudolfovi počúval pľúca. Vlhké chrôpky na bázach, postupujúce nahor. Tlak privysoký. Koža chladná.

„Dali vám tento týždeň nejakú dialýzu navyše?“ spýtal sa.

Rudolf pokrútil hlavou.

„Nejaké vysvetlenie?“

„Vraj je rozpis dynamický.“

Andrej sa vrátil pohľadom k listu. Dynamický. Za tie roky videl v záznamoch veľa eufemizmov. Dynamický bol nový.

Kým Milena s Ivanom pripravovali šestku, zostal ešte chvíľu s dcérou.

„Ako sa voláte?“

„Lenka Belenová.“

„Ak niekto z toho druhého strediska zavolá, povedzte im, že je v nestabilnom stave a dostáva tu urgentnú dialýzu.“

Zaváhala. „Nahnevajú sa?“

„Pravdepodobne.“

„Môžu mu zabrániť, aby sa tam vrátil?“

„Môžu veľa vecí,“ povedal Andrej. „Teraz ma zaujíma, či bude váš otec dnes v noci dýchať.“

Tá odpoveď neuspokojila ani jedného z nich.

Do sály sa vrátil, práve keď Rudolfa ukladali do kresla. Vedľa neho stál kyslík, sety boli naplnené a Milenine ruky sa pohybovali s pokojnou úspornosťou, vďaka ktorej jej pacienti verili skôr, než prehovorila. Ivan kontroloval prístroj sústredene, takmer nepriateľsky. Keď krv začala bežať okruhom, tmavá a bezprostredná, Andrej pocítil známu čiastočnú úľavu z konania. Nie bezpečie. Bezpečie nikdy. Len pohyb správnym smerom.

Ďalších pár hodín strávil medzi stanicami, kartami, telefonátmi a pracovňou, kde radiátor prerušovane klepal, akoby sa pokúšal hovoriť. Dvakrát volal do VitaCorp Východ a prepájali ho z recepcie na administratívu a napokon k mladému lekárovi, ktorý mal uštvaný a urazený hlas.

„Liečebný plán pacienta bol v súlade,“ povedal lekár.

„S čím?“ spýtal sa Andrej.

Pauza. „S protokolom jednotky."

„Prišiel prevodnený a dušný po vynechanom intervale."

„Nemôžem sa vyjadriť bez preštudovania celého záznamu."

„Bol by som nadšený, keby ste si preštudovali celý záznam."

„Podajte, prosím, formálnu žiadosť."

Andrej zložil skôr, než sa mu hnev stihol vybrúsiť do niečoho nepoužiteľného.

Na obed, keď Milena odpájala Ivanu, staršia žena k nemu zdvihla zrak a prižmúrila oči.

„Vyzeráte vražedne," povedala.

„Rozmýšľam."

„To vám nikdy neprospelo."

„Občas to odvrátilo katastrofu."

„Tak rozmýšľajte pri jedle. Ste bledý."

Takmer to poprel, potom si všimol, že ho Milena z druhého konca sály pozoruje rovnako kriticky, a rozhodol sa, že to nestojí za námahu.

Jedol postojačky v úzkej kuchynke pre personál, polovicu sendviča a zlú kávu, ktorá v oštrbenom hrnčeku stihla zvlažnieť. Vošiel Ivan, umyl si ruky a oprel sa o linku.

„Preložený pacient?" spýtal sa.

„Jednotka Východ."

Ivan vydal zvuk, ktorý mohol znamenať podráždenie, pochopenie alebo oboje. „Aké zlé?"

„Horšie ako jeho papiere."

„To býva často."

Andrej k nemu zdvihol oči. „Hovoríš to ako niekto, kto ich videl viac."

Ivan mykol plecami s očami upretými na umývadlo. „Vidíme dosť útržkov. Časy nesedia. Zmeny hmotnosti nesedia. Nezdokumentované alarmy. Vieš to."

„Poznám podozrenie."

„Poznáš vzorec."

Na tom rozdiele záležalo obom. V medicíne mohli vzorce človeka zachrániť pred márnomyseľnosťou. A mohli ho do nej aj zlákať.

„Záznamy z prístrojov," povedal Andrej. „Keby sme mali záznamy z prístrojov, mohli by sme porovnať skutočne dodaný čas liečby so zdokumentovaným."

„Keby sme mali poctivé záznamy z prístrojov."